

INCEST TRAUMA CENTAR - BEOGRAD

Grupa za podršku seksualno zlostavljanoj deci, žrtvama incesta i žrtvama rata

Adresa: Mačvanska 8
11000 Beograd, Republika Srbija
Tel./fax (011) 446 1332
e-mail: itcentar@eunet.yu
website: www.incesttraumacentar.org.yu

IMATE LI ZAISTA POVERENJE U ISKAZ DETETA?

SEKSUALNO ZLOSTAVLJANJE DECE JE PREDSTAVLJA BILO KOJI VID EKSPLOATACIJE DETETA MLADJEG OD 18 GODINA U CILJU SEKSUALNOG ZADOVOLJENJA I UŽIVANJA ODRASLE OSOBE I OBUHVATA: OPSCENE TELEFONSKE POZIVE, POKAZIVANJE INAČE POKRIVENIH DELOVA TELA, VOAJERIZAM, MILOVANJE, POKUŠAJ SILOVANJA, SILOVANJE, INCEST, DEČIJU PORNOGRAFIJU I DEČIJU PROSTITUCIJU.

INCEST JE SEKSUALNO ZLOSTAVLJANJE DETETA OD STRANE ODRASLE OSOBE OD POVERENJA, KOJA JE U POZICIJI MOĆI I PREDSTAVLJA AUTORITET PREMA DETETU.

Novi godišnji statistički podaci Incest Trauma Centra - Beograd (period: septembar 2006-septembar 2007)

U 14-oj godini rada, Incest Trauma Centar - Beograd uzastopno izlazi sa statističkim podacima na osnovu 9 prijavljenih slučajeva nedeljno koji su kao reprezentativni ušli u obradjeni uzorak. Naši podaci iz prethodnih godina su postali deo dva zvanična dokumenta:

1. Polaznog okvira Nacionalne strategije protiv nasilja - Radni tekst - Ministarstva rada, zapošljavanja i socijalne politike (oktobar 2005. god) i 2. Alternativnih izveštaja ženskih nevladinih organizacija o statusu žena u Srbiji upućenih Komitetu za eliminaciju diskriminacije žena UN - CEDAW (2002. i 2007.- godi).

Za svaki od slučajeva koji su ušli u uzorak za period sept.2006. - sept. 2007. raspolažemo svim parametrima uvrštenim u našu bazu podataka (1-14) i iz godine i u godinu, ovi parametri se mogu jednostavno porediti. Svakom detetu ili odrasloj osobi koja je preživela seksualno zlostavljanje i čije je iskustvo deo ovog uzorka smo u ličnim susretima u kratkom ili dugom roku pružale psihološku podršku. Prijavljivanje drugih slučajeva našoj službi su: 1. na nivou informacije u vezi koje smo pružile telefonsku podršku osobi koja poziva ili smo, isključivo na njen zahtev, eventualno prijavile drugim nadležnim službama ili 2. na nivou konsultacije drugim službama (VO i NVO) koje su u svom radu sretale slučajeve nasilja nad ženama i decom. Ovi slučajevi nisu ušli u uzorak koji u daljem tekstu predstavljamo.

U PERIODU SEPTEMBAR 2006. - SEPTEMBAR 2007.:

UZORAK 47.06 % deca koja su preživela seksualno zlostavljanje (do 18 god)
52.94% odrasle osobe koje su preživele seksualno zlostavljanje u detinjstvu
(od 18 do 32 god)

1. Polna struktura

- Osoba koje su preživele seksualno zlostavljanje (88.24% ženski pol, 11.76% muški pol)

Od 5 dece koja su preživela seksualno zlostavljanje, 4 su devojčice i 1 dečak.

- Počinilaca (92.11% muški pol, 7.89% ženski pol)

Uobičajeno se već godinama zastupljenost žena kao počiniteljki kreće do 10%. Seksualno zlostavljanje u detinjstvu je zločin koji vrše u vrlo značajnoj većini osobe muškog pola i zasnovano je na zloupotrebi moći od strane onih muškaraca koji su nasilni.

2. Vidovi incesta i njihova učestalost

- Otac - ćerka 31.59%

- Osoba poznata detetu van porodice - devojčica 18.42%
- Očuh - pastorka 7.90%
- Deda - unuka 7.88%
- Osoba iz šire porodice - devojčica 7.88%
- Brat - sestra 5.27%
- Brat od.. - sestra 5.27%
- Otac - sin 5.27%
- Očuh - pastorak 2.63%
- Osoba poznata detetu van porodice - dečak 2.63%
- Majka - ćerka 2.63%
- Sestra od.. - sestra 2.63%

U 100% prijavljenih slučajeva našoj službi u prethodnom 12-omesečnom periodu, izvršilac je osoba poznata detetu. Od toga u 78.95% seksualno zlostavljanje se odvijalo u porodici.

3. Počinioci i njihova učestalost

Otac 36.86%; Osoba poznata detetu van porodice (npr. porodični prijatelj, komšija, «privatni» profesor (koji dolazi kući detetu kao ispomoć za neki predmet), ćerka kućnih prijatelja) 21.05%; Očuh 10.53%; Deda 7.88%; Osoba iz šire porodice (npr. teća, ujak...) 7.88%; Rodjeni brat 5.27%; Brat od.. 5.27%; Majka 2.63%; Sestra od.. 2.63%;

U 36.86% izvršilac je biološki otac, a u 47.39% se radi o figuri oca (zbirno, biološki otac i očuh). Zastupljenost dede kao počinioca je važno sagledati i kao potencijalni rizik da je postojalo seksualno zlostavljanje u prethodnoj generaciji (postoji mogućnost da je zlostavljao i svoju ćerku dok je bila dete ali da nije obelodanjeno).

4. Uzrast prvog incidenta

- 6 godina i 6 meseci

Za očekivati je da je ova granica niža, imajući u vidu da su ovo prijavljeni slučajevi koji su uvek vrh ledenog brega u odnosu na «sivu brojku», odnosno sve one situacije seksualnog zlostavljanja koje su deca saopštavala a odrasli nisu prepoznali ili su deca zauvek ćutala o svom iskustvu.

5. Trajanje

- Višemesečno 14.71%
- Višegodišnje 85.29%

Osobe koje su preživele seksualno zlostavljanje u detinjstvu su u proseku provele u nasilnoj situaciji 5 godina i 10 meseci. Gotovo NIKAD ne očekujte da se radi o jednom incidentu seksualnog nasilja (ne pomagati stereotip «dogodilo se samo jednom» koji nudi počinitelac).

6. Prijavljanje u akutnoj situaciji

- U 29.41% seksualno nasilje je prijavljeno dok je još trajalo (u 20.59% se radilo o deci do 14 godina).

7. Period između prvog incidenta i prijavljivanja

- U proseku 11 godina i 2 meseca.

U 70.59% slučajeva je proteklo minimum 2 godine do maksimum 26 godina od kad se zlostavljanje završilo pa do prijavljivanja našoj službi.

8. Jedno dete je bilo seksualno zlostavljano od strane

- Jednog počinioca u 85.3% slučajeva
- Dva počinioca 8.82% slučajeva
- Tri i više počinitelaca 5.88% slučajeva

Reviktimizacija je čest fenomen zbog narušenih i oslabljenih ličnih granica deteta.

9. Jedan počinitelac je seksualno zlostavljao

- Jedno dete u 88.24% slučajeva
- Dva deteta u 11.76% slučajeva

Uobičajeno je da seksualni počinioci ponovljeno zlostavljaju i imaju veliki broj žrtava. Ovo je direktna odgovornost osoba iz okruženja žrtve koje sumnju ili saznanje o seksualnom nasilju ne prijavljuju nadležnim službama. Time počinioci dobijaju «zeleno svetlo» da mogu da vrše nasilje, da će tajna biti sačuvana i da neće biti kažnjeni.

10. Šta seksualno zlostavljanje sadrži (pogledati nasilne seksualne radnje date u definiciji na početku teksta)

11. Upotreba fizičke prinude

U 17.65%.

Kod seksualnog zlostavljanja dece fizička prinuda i sila nisu neophodne. Moć, autoritet i poverenje su ključni («i dovoljni») za seksualnu zloupotrebu deteta. Fizička prinuda se koristila kod adolescenata uzrasta od 14 do 18 godina koji su pretili da će obelodaniti zlostavljanje. Takodje, u navedenih 17.65% ulaze i porodice gde je oduvek postojala predistorija fizičkog nasilja, tj. majka i dete su bili izloženi premlaćivanju, pa je u izvesnom dobu izvršilac počeo i seksualno da zlostavlja dete.

12. Ko prijavljuje seksualno zlostavljanje i njihova učestalost?

- Sama osoba koja je preživela seksualno nasilje 43.59%
- Majka 23.08%
- Baka 12.82%
- Druge nadležne službe (socijalne i zdravstvene zaštite i policija) 15.39%
- Osobe od podrške van porodice (npr. drugarica, majčina prijateljica...) 5.12%

Državnim službama manjka razumevanje i ulaganje u izgradnju sistema podrške za osobe koje su preživle seksualno nasilje. Najčešće rade na slučajevima izolovano, unutar svojih institucija i ne poštuju obavezu prijavljivanja nasilja kao krivičnog dela što bi vodilo pokretanju krivičnih postupaka i kažnjavanja izvršioca. Zbog ove prakse, policija često nema na osnovu čega da postupa. Zapažanje se alarmantno odnosi na škole i predškolske ustanove koje su zauzete popularnom temom vršnjačkog nasilja, dok se nasilje nad decom u porodici ne otvara kao tema. Povezivanje državnih službi i (ženskih) NVO neophodno jer prema svim istraživanjima ženskih NVO, žrtve nasilja imaju vrlo nizak nivo poverenja u državne institucije da će ih zaštititi od nasilja.

13. Obraćanje institucijama

Deca i odrasle osobe koje su preživle seksualno zlostavljanje su se obraćale sledećim institucijama:

- DA 55.89%
- NE 44.11% (dug period protekao po okončanju zlostavljanja, te krivično delo po KZ RS zastarelo ili ne žele da krivično gone izvršioca, već samo da rade na seksualnoj traumi)

Institucije prema učestalosti (od slučajeva gde je zabeležen odgovor DA):

- Centar za socijalni rad 63.16%
- Zdravstvo 52.63%
- Policija 47.37%
- Sud 42.11%

14. Pružena podrška

Pružile smo psihološku podršku u ličnim susretima (klijentkinje/klijenti dolazile/i u Incest Trauma Centar – Beograd):

- U kratkom roku (do 6 meseci) u 32.35% slučajeva
- U dugom roku (više od 6 meseci) u 67.65% slučajeva

.....

U prethodnom 12-omesečnom periodu:

- Saradjivale sa Odsekom za seksualne delikte GSUP-a na slučajevima seksualnog zlostavljanja žena (silovanje od strane poznatih osoba kao što su npr. drug bivšeg dečka, drug dečka, poznanik...)
- Saradjivale sa ženskom NVO ASTRA na slučajevima seksualnog nasilja nad ženama koje su se našle u lancu trgovine ljudima
- Primile prijave (8.20% ukupnog broja prijava našoj službi) emocionalnog, fizičkog i seksualnog zlostavljanja dece i žena od strane pomagača u sledećim ustanovama: domovi za decu bez roditeljskog staranja, ustanove za trajni smeštaj dece i žena sa invaliditetom, tzv. specijalne škole i ustanove gde su smeštene žene sa mentalnim oboljenjima. Jedno iskustvo: Obzirom da je Incest Trauma Centar - Beograd u prethodnih 3 godine podnosio više prijava protiv pomagača zaposlenih u domovima za decu bez roditeljskog staranja na osnovu iskaza koje smo dobile od dece koja su tamo smeštena, posledica je oslabljena saradnja sa domovima i zatvaranje njihovog profesionalnog osoblja pred našom službom.
- Pružile 12 profesionalnih mišljenja u pisanoj formi za potrebe pravnog postupka u zaštiti zlostavljane dece (i na poziv suda se pojavljivale u svojstvu svedoka)
- U 2 slučaja su donešene presude u okviru krivičnog postupka (U JEDNOM SLUČAJU JE DONEŠENA PRESUDA O ZATVORSKOJ KAZNI U TRAJANJU OD 9 GODINA, ŠTO JE U NAŠEM 14-OGODIŠNJEM ISKUSTVU NAJDUŽE ODREĐJENA KAZNA ZA JEDNOG SEKSUALNOG POČINIOCA)
- Od slučajeva koji su trenutno u radu u Incest Trauma Centru - Beograd, za 5 slučajeva je krivični postupak u toku

Beograd, 24. septembar 2007. godine

Tim Incest Trauma Centra - Beograd